Csütörtök. 111. Szám. Oktober 27-ke 1859.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLAS: O-vár, Vini-utcza. 231. szám, első emeletben

Megjelen e lap hetenkint kétszer, u. m. Vasárnap és Csütörtökön. Ára évnegyedre 3 ft o. é. Hirdetési ár: szorokint 7 kr, s minden hirdetés után 30 kr bélyegdij. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kéretteik.

KIADÓ-HIVATAL: Kiásdputcza, STEIN J. könyvkereskedése.

Ma csütörtök oktober 27-én 1859.

KAZINCZY FERENCZ

születésének ötvenedes napján városunk lelkes fiai is megtülik a tisztelet ünepét, azon férfiu emlékére, ki a nemzeti irodalomnak a legerősebb lendületet adta kifáradhatlan buzgalma által. Kazinczy neve örökké élni fog azoknak szivében, kik érzik és belátják, hogy civilizált századunkban nem létezhet nemzet, melynek virágzó irodalma nincsen. Az ünnepély részleteiről jövő számunkban.

A dézma-kárpótlás bevallása körüli eljárás künyitésére, mint a ki magam is e téren tapasztalatokat szerezhetni szerenecsés vánk, gondolom nem teszek felesleges dolgot, ha némi tájékozó jegyzeteket hozok.

A legelső lépés, felegyezni a volt dézmakötelés faluk neveit, melylyel el kell menni a legközelebb eső „Adósorozati ügyelőséghez“ (Katastral inspectorat), ott kikérvén az adósorozati árakat — (Katastral einheitspreise), melyeket nyomtatott iven hivatalos pecséttel ellátva, ezen névalatt „Preis Certificat“ ki is adnak mindenkinek — ingyen.

Ezen árak meglévén, venni kell a könyves boltban „Tüzed bejelentési nyomtatványokat, az A betü alattiból annyit: a hány bejelentendő faluink van.

Minthogy a rendelet szerint a kárpótlandó dézma a régi vármegyék és székenként összvetesve nyujtathatik be, tehát a B betü alatti nyomtatványból (melybe az A táblák összvete jő) annyit kell venni, a hány vármegyében vagy székben fekszik a bejelentendő birtok.

Hogy könnyebben megérthető legyek, egy pár általánosan ismert axiomát előre bocsátani jónak láttam.

Tény az, hogy:

Szent István király a tizedet a papoknak rendelte.

Tény az, hogy:

A nemes ember dézmát nemesi birtokától nem adott.

Ebből önként következik azon tétel, hogy sz. István király csak is attól rendelhetett dézmát, a ki azzal tartozott, t. i. az akkoriban a pazarolt által mivelt földből. Tehát a nemes ember földjéből nem!

Ez voltaz usus, mely emberemlékezetet feltúlmuló időktől fogva meg is tartatott. A fiskusnak soha se jutott eszébe: hogy az eredetileg megalapitott dézmaváltságot magosabbra emelje.

Minthogy ez igy volt, ebből önként foly: „miszerint a később majorság (allodialis) földekből kiszakasztott jobbágytelkek a fiskus részére dézmaadással nem tartoztak,“ de igen a birtokos urasságnak, a ki azért dolgott saját földjéből telket és földet jobbágyaknak, hogy attól nékie szolgáljanak, és a föld terméséből egy bizonyos részt is adjanak, melyet akár 5-ód, 9-ed vagy tizednek nevezünk is. Ide értetik a bárány, malacz, méh, tyúk, csirke és tojás stb.

Ezen állitásom mellett szól, minga a „dézmakárpótlási nyilpraenes“ 1858 szept. 15. 2-ik §-sa, mely szerint az eredeti tized, melyet a földesurak a fiscustól czarendáltak, nem kárpótoltatik. Mely igy szól:

§ 2. „A volt földesurak által több helységekben a bárkonyokból és mőcskből vett tized, nemkülönben a volt Königsmahok és Krausma megyékben szedett fiskális tized, minden kárpótlás nélkül megszüntetve marad“.

Tehát mindaz, a mitől a földesuraságok a fiskusnak fizettek, nem kárpótoltatik.

Ellenben kárpótoltatik minden dézma alatt levő tárgy, melyért a fiskusnak árenda nem fizettetett, melyről szól a

§ 3. „Az ország egyéb tizedfizetői járásokban szedett fiskális tized, továbbá a földesuri (urbéri) tized vagy kilencad, hol az diversban volt, nemkülönben az egyházi tized, országos küttegen kárnosztettik“.

A tized (dézma) vagy „határozott mennyiségben szerződés mellett fizettetett, vagy a termés minőségre szerént vétetett.“

Az első esak akkor jö tekintethe „ha a szerződés az 1836—1847 éveken belül legalább is 9 évi időszakra terjed ki,“ mely esetben a szerződési öszvegvétetik alapul.

A második esethen t. i. ha a dézma természtben, t. i. a termés minőségre szerzett vétetett, alapul szolgálhatnak az 1848-ki pusztitástól éjen maradt:

1. Dézma-listák;

2. Termés-listák, vagy gazdaiszti számadások. - Ezek nem lévén

3. Az 1838—1847 évekről középszámitás szerint kitudandó termés, mely az illető katastrális hivatalok által kipuhatott magszaporulat szerént a legbiztosabban megejthető. B. magszaporulat alatt az „szerződésre kimelődeknél A. az alsóbb szerződésre kimelődőknek Kivnek a szerződésre a [illegible] ban fel nem tehető, hogyha oly cseklységek, minők p. o. murvák, czékla, hagyma és czirúfus vannak és kárpótoltatnak, hogy akkor a tynkok és tojások, melyek ak urbéri praestációk nem megvetendő részét képeztek, ne kárpótoltassanak; annyival inkább, mert irva vagyon: „Ob und in welchen Gemenden alle diese Artikel oder nur einige, oder auch noch andere zu Gunsten der einen oder der anderen Zehentberechtigten Partei erhoben wurden, entscheidet die elesve hevertek, a többi mind futásnak erednek.

Ekkor Anna örömiaikva szaladott atyja karjai közé, ki nehéjny sehet hordozott azon czlösatábol, melyet a néppel közöltt, miközöttt Farkas és Boronkay megérkeztek vala.

Azon zaj, melyet Anna és Jármy hallottak, ezen viskóczák zaja volt; a lelkötöttt férfi ugyanis a leánya feletti aggodalom által kétszerezett erejével szétszaggatta otromba kötelékeit, s felszaladulva, leánya után Tóti Janku ellen sietett. Ila a végzet nem hozza segélyeit a fiatalokat, bizonyosan a durva tömeg áldozatja lett volna.

— Vége levén a csétépatának, legyen szabad üdvözöllnök kegyelmedet uram, — szólt Jármy. — Ugy-e nem elégge örendenl, hogy Farkas Miklós barátunk egy szerenesés előörzetből ma okvetlen, s épen az apahéli erősség ezen vidékén kivánt vadászni. Ugy sejtem uram! — folytatá Jármy — egymásnak ismeretlenségek feljogyot ezon szerencsére, hogy Farkas Miklós barátomat, az udvarnokok egykori hadnagyát, s most hozzám hasonló ingyenélőt bemutathassa. — Nem is volt ilyen barátom! — folytatá Farkashoz — nem volt időm értésedre adni, hogy kinek védelmére sietél, ugyanaz, kinek honfi jelleme iránt mindnyájan nagy tisztelettel vagyunk Petőfiszerű Horváth János uram, nagy érdemtt rokonunk. Kell-e mondanom e gyermeki szeretet látára, melylyel kedves atyján csüng e nemes hőlgy, hogy hemne a derék atya derék leányát, Horváth Anna kisasszony tiszteljük?

Kölcsönös üdvöletek követék a megismertetést.

— Elégtéltelt kaptunk Margittelenüben, — szólt Boronkay Menyhért. — By pompás vadászkalandról otthon nem is képzelődnek, bárha mindnyájan régóta várnak ily kedves prédára.

(Folytatjuk.)

BORONKAI MARGIT.

Történeti regény.

(Folytatás.)

— Tóti Janku! — zugá a nép, s a függés némi jelével vonult félre az áldozatra szánt emberek és állatok mellől.

— Ki az a ki hirem nélkül ragadoványt merészel szétszaggatni? — kiálta a telcete bérczi vad, felemelve izmos karjaiban egy övébül elörántott nagy konyhakést.

Nem osztozunk, rád vártunk, — szólának többen, a a leölt lő feldarabolt s kiosztott tagjait legyekczetek suttonban visszahányni a mészárszékre.

Azon perczben pillantá meg a szörnyeteg az elájult uri hölgyet, s a legvadabb kéj ferdült el azonnal arczain, melly csodálatos kéj nek természetét az ajkait rűgtön megnudvesitő sóvárgás jelei tünteték fel. Ily szép hölgy körében másnál mindenkinél a szív jőtt volna mozgásba; e nem emberi teremtménykinél a szív szervei el voltak tompulva: az ehező nem ismer szerelmet.

— Szabad, s többin osztozatok! — kiálta Tóti Janku, s felragadva ölébe a hölgyet, mint hiczu robant el vele esőtetve a rengeteg avarjai közt.— Az emberrabló mélyü ösczse Vaszilika sirni kezdett, mintha valami mézeslákaczcsot ragadtak volna el felgerjesztett étvágya elől.

A lekötöztt elökelő utas, az egész lelkében megháborittott atya, kétségbeesett s valóban óriás hangon ordítozott segélyért, míg nem kiáló hangjat a rabló néptömeg elöjtotta.

Az elrabolt fiatal hölgygyel Tóti Janku czalult sebesen haladott az erdő fái közöttt, míg nem végre egy keresebb, de eléggé elzárt helyre jutott. A hölgy itt fölesmerét, s midőn magát az irtózatos lény karjai közt, s szeretett atyját schol sem látta, kétségbeesve kezdett sikoltozni.

— Csöndesülj fehér arczu! — szólitá meg a vad — csöndesülj! különben csak halálodat siettered.

A hölgy még élénkebben kiálta segélyért, mire a feldühödött Tóti Janku fildrecsaptata öt, s gyögye tagjaira térdelve kézét fenni kezdette.

E vértfagyasztó látványra a hölgy ujabb újulásba esett.

E perczben az erdő fái közöl egy figyelő alak bontakozott ki, kereső tekintete elárulá, hogy a sikoltozást meghallotta, s utána nyomozódik. A midőn pillanatban már előre felcsapt fegyvere vallásnak vete, mire erős dördülés s egy vad orditás rázta meg a rengeteg magányát. Tóti Janku vérében fetrengve halt martaléka mellé.

A biztos lövő hatvány dallas fiatal sebessen rohant a szörnyeteg mellőn az elájult kedves hölgyet aggódó meglepetéssel megpillantá, gyorsan vizsgálta meg, ha nincs-e talán megsebesítve? Hamar jövén azon örvendetes felfedezésre, hogy a hölgy veszélyéből kivül van, elövette vadászturisnyája mellől kulacsát, s a bor fris és zamatos nedvével czélmeletre mosta a fehalott hölgyet.

A hölgy mintegy alomból ébredő kezdett csodálni, ápolóinak tekintett, s erősen, mondhatni az örültek tekintetének merevségével szótlanul néze az ifjura. Egyszerre mintegy gondolatalnoc térve sebesen felugrott, megragadta a vadász kezét, s élénk sürgető kétségbeesett hangon sikolta:

— Ah! ah! megölik atyámat. Isten hozott bátyám! Jármy Miklós! védjed atyámat.

— Nevemen szólitasz kedves hölgy! ki vagy, az egekre ki vagy? hel atyád? Nagy fi! Horváth Anna! kegyed az hajnem? édes kicsidem! ?

E szerencsétlenségben érkezett a hely szinére Farkas Miklós is.

— Mi történt itt Jármy? kire lőttél? ki ez uri hölgy?

— Jöjjetek jöjjetek lovagok! védjétek atyámat, ragadjátok ki a gyilkosok kezei közöll.

Igy szóla a hölgy, s örültszerű sebességel rohant vissza azon nyomcsapáson, melyen öt Tóti Janku ide hurczolta.

E perczben újra hallhaló lőn a távolban Horváth János kiáltása, s a mogorva zaj, melyé e kiáltozást köszte, sejteté, hogy ott heves tusakodás folyt.

— Hah atyám! — sikolta Anna — meglölik öt. Szaladni akart a kisemvedett leánykа, de reszkető tagjai megtagadták szolgálatat s lábai összerogytak.

— Ne aggódjék, semmit se aggódjék nagyságod, szólja nemes lova. Miklós vélő ez angyali, én fiatok s azon egész haramia csordát fogaimmal szaggatom szét.

Igy szólván Farkas Miklós, mint forgeteg rohant a zaj felé tartva, s magasan fenn villogtatva izmos vadászkését.

Ekkor jött meg Boronkay Menyhért is, ki minden puhatolás nélkül a helyzetet rögtön átértve rohant Farkashoz.

— Megölik atyámat, soha sem fogom többé látni őt! fajonga Horváth Anna.

— Ne féljj kedves hölgy! ne aggódj, halod Farkas rádi hangját? ő egyedül szétveri a gonoszokat.

Egy lövés hallszott. Anna élénken sikoltott, Jármi karjaira ragadta a lányt, s akkora hörcsögtető zerge könnyűséggel iramodott a zaj felé.

— Mártadj itt kedves Anna! elrejtezve, mig e pórhadat szétveríjük, kik számosaban vannak mint gyanitám, de azért nincs veszély.

Igy szólott Jármy megpillantva a Boronkay, Horváth és Farkas ellenében viaskodó, s elég merész néptömeget; mire letette a hölgyet, s övéhöl elöragadva pisztolait a viaskodó tömegre lőtt, sikerrel terítvén le az egyik kolompost labularó. Vereséglevésével meráganda a népet, s ez a közbejött jubló segély oly zavarba hozta ez utóbbit, hogy azokon kívül, kik a helyszinén

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Biblioteca Universitară Centrală pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

bis 1848 bestandene Gepflogenheit der USUS." Az usus pedig az volt: hogy 1847 végéig adták a tynkot és tojást, tehát ez is kárpótlandó.

A beadványok a felhatalmazott bizottmány elé, a k. országos pénzalapi bizottmányhoz (k. k. Grundentlastungs-Fonds-Direction) czímezendők Szebenbe. A benyújtási határidő december 30-ka 1859.

Az ezen határidőig benyújtott kárpótlási bejelentések, miután azokban a formális hibák kijavittattak — csakis azoknak fognak a járásbiróságoknak verificatio végett kiküldetni. — (Wenn nach Behebung allfälliger formellen Gebrechen, durch die Fonds-Direction selbst zur Authentika tion Verifikation ihres Inhaltes (Ansätze) zugefertigt."

Ennyi az, a mit a dézma-kárpótlási bejelentésekről szám talan jóakaróim és ismerőseim többszöri felszólítására elmondani jónak véltem. Ha t. hazánkfiai közül valakinek e tárgyban még több tudakozni valója lenne, egész készségesd szolgál

Girokuti.

Konstantinápoly, okt. 5-én 1859. — (Vége.) Törökhonnak már van bunötöd törvénykönyve s ez az 1277-ben zilhidcse hó 28-dikán kihirdetett: Dszcza-kanu name-i hamajun; ezen törvénykönyv az állam nyugalmát zavaró bünöket határozatlan szabályozza, s bünteteseket kiszabja.

Az 55-dik czikk azt mondja: hogy ha valaki maga vagy mások által nyilt lázadásra bujtogatja a porta alattvalóit, s ha ezen lázadás már tényben nyilvánult, ily bünös halálbál büntetendő.

56-dik czikk: Akárki, ki polgárháborut élesztt, ki fegyveres egyenkelt gyult, rablást és gyilkolást követ el, halálál büntetendő.

57-dik czikk: Egy már megkezdett lázadás, és polgárháboru főnökei (rejs) halálál büntetendők, a tobbiek, kik a bun téren elfogattak vagy örökös vagy ideiglenes sáncznunkára itéltendők.

58-ik czikk: Ha egy titkos társaság (dilfak-i-khafi) alakult több egyénekbül az 55-dik és 56-ik czikkben meghatározott bünt ények tervelésére, ha elhatároztatott annak tényesítése, de még el nem kezdetett végrehajtása, az ily egyének örökös számüzetésre itélendők.

De ha kitünik, hogy ily titkos társulat csak tervezett, de kivitelére még semmi lépeseket nem tett, akkor biztonyos időre várrabságra itélendők.

Ha egy egyén csak el akart csábitani másokat, de az neki nem sikerult, akkor 1 évtól 3 évre terjedő várfogságra itélendő.

Ugy ha a kuleli-i törvényszék, azon titkos törvényt vette fól vezérül, akkor az összeskuvés tagjaira, mivel ez csak tervelt, előkészitett, de nem tényesitett lázadás volt, — nem szabhat más bunötöket mint örökös számüzetést és várfogságot; de Törökhonban meg vannak szokva, hogy a törvények csak papirosan élnek, s following, hogy egy oly törvényszék, mely éppen oly egyénekbül alakult, kik ellen az összeskuvés fölépen intézve volt, (a miniszterek) boszutól vezettelve szigorunk voltak kimondott itéletokben; de reméneini lehet, hogy a szultán, (kit az angol és francia kormányok nevek is felszólitottak kiméletes bánásmódra) azt szelidítni fogja.

A szent Trónfor mehedi anon ke hogy A szultán csésem megérkezett Syriába, s ennek Corfuba menekült, mások azt is mondják, hogy Kandiába ment volna az ottani mozgalom élére állandó.

Haszán pasha, ki az egyszerre megszüntetett és eltaláltatott, Ferik pashával (hadtest-parancsnokká) neveztetett.

Nehány nap óta miniszter-ium-változásokról is beszélnek, erre azon körülmény adott gyanut, hogy Ali pasha a fövezér Kubrúzli Mehemed pashával tobb alkalommal hosszas tanácskozásokat tartott Jalibban.

Az elsö fejedelemségi küldött Negri, Philipescu és Czimaki szombaton visszautatnak honukba; azt beszélik, hogy Kuza egy hónap multva szemelyesen ide jövend.

Smirnából irják, hogy m. hó 24-én az angol fregat „Euryalus", melyen Alfred herczeg mint midshipman szolgal, megérkezett; multi levelemben emlitém, hogy Mehemed pasha adjamirál előre odautazott fogadására, s egyszersmind a nagyur egy saját kezüleg irt levelét vivé, melyben a fiatal herczeg a fövárosbat látogatásra hivatik meg.

Aleppóban komoly zavarok utöttek ki — tobb ayanok vagy bázakereskedők egyedurásága, s a bázának elrejtése miatt ennség uralkodik ottan; m. hó 16-án nagy számu kiéhezett nép szaladt össze, s a bázakeröl kérkedezve, ezek visszatoltatnak ölni a mindig nagyobbodó néptömeg a franczia konsul Chatry de la Fosschoz ment, s ott a kormányzót vádolták, hogy az ayanokkal egyetértve készakarva idézték elő az éhséget, hogy azok raktárakba a gabonát elrejtik, s hogy a pasha a gabonahozó karavánokat fattartoztatja, hogy igy a drágán eladandó buza árából osztozzanak stb.

A konsul megnyugtatta s megigérte, hogy mindent elkövetend, hogy az éhség megszüntessék. A nép e tobb hónapi éhsége is lázogatát tett, ismételte dühös kikáadásait a pasha és ayanok ellen s azután megrohanván a sutö házakat, elobb kényszerüggés s azután erőszakkal elvette mindaz ott található kenyeret, egész nap legnagyobb ingerültségben volt a nép, s csak estére szólt a pasha, a mecdesist, s ayanokat fenyegette, este szólott szót a pasha, a mecdesist, és a fokuton két falragaszt — másnap reggel a pasha lakán, és a fokuton két falragaszt találtak, mely a pashát, mecdesist vádolta, hogy készakarva készitek elő az éhséget, s hogy addig míg a nép éhen hal, ők azt éjjelt dőzsölés és mulatsággal töltik, a mely éjjel egyénkonk mint ők, minden hiv, igazság és emberiség nélkuli egyének, kiknek élete foltonos orgia stb.

A pasha a falragaszokat letépvén a mecdesis elébe adta, s kijelentette, hogy neki nincs hatalmában az ayanokat erőltetni, hogy gabonajokat olcsó áron adják el, hanem egy alárázat nyitott meg 50,000 pret, hogy a nép szükségein segitve legyen, de mig a mecdesis tanácskoznék a tecendőkről, azalatt a nép iszonyu kiáltások közöt kért kenyeret, a megrettent mecdesis és pasha, egy bizottmányt küldött ki, hogy az ayanok raktárai vizsgáltassanak meg, s azok 3200 shumbul (13,000 véka) gabonát találtak, a mecdesis elhatározta tehát, hogy 3000 shumbul gabona (75 pret shumbulját számitva) adassék ki a sütőknek, s hogy a kenyér okája 1 és $^1/_4$ piasztérért árultassék a népnek, mely ezen határozatan megnyugodva szétoszlott. — Izet bey, ki a falragaszokat szerkesztette, elfogatott s Stambulba küldetett, Haszán bey az ayanok egyike Orfábba számüzetett, mint elfogatásra is történt, mert sokan voltak, kik a nép elkeseredését folhasználva az 1850-diki véres események ismétlésére bujogatták ötet, a keresztenység nagy remegésben van, az egész örizet 2 szakasz lovavassighoz, egy zászlaalj gyalogsághoz, s nehány száz shekhanebül áll.

A Beyrutbúli hirek szerint megnyugtatók, a pestis tobbé nem mutatkozik, s a polgárharcz veszélyei is tünedeznek. Khurshid pashának sikerült a franczia konsul Dentivogio közbejöttével kibéczlteni a harczoló feleket, a maroniták elfogadták a drúzokötöi Emjyet kárpótlást, mint Beshir-Ahmed megerősitett hivatalban, tobb drúzok, kik a beitmyri összeütközés okai voltak, elfogattak, a zakhlei pap, kit a drúzok bántalmakkal illettek, 25,000 frank kárpótlást nyert, s a bázban már oszolnak szét, mindenki felfüggesztt fegyverét, s a béke angyala terjeszti ki szárnyait a Libanon bérczei felött.

A Clement patriarcha által behozott Gregorianus naptárt elismerni nem akaró 4 püspök a portához folyamodott, hogy őket mint a maroniták patriarchától független nemzetosztalyt ismerje el, s külön pátriarcha valasszára adjon engedélyt.

A Harem-sheikek elleni uldözés meg nem szünt meg, ezen hatalmas czálád minden tagjai menekultek, csak Goszia fahubam maradt nehány nőcs gyermek, a dühös nép értesulve, kiirtásukra indult, a szegénysége uldözöttek a der-harissai kolostorba menekultek, a nép kiadatásokat követelte, s a kolostort feldulassal fenyegette. Valerga a jeruzsálemi patriarcha, ki Anturában mulatott értesulvén, a fenyegetett kolostorba ment, s cikszolásával annyira lecsendesitette a nép dühét, hogy ő maga elölmenve, s a nép a papok és szerzetesekül kérve kérve kivezette közulok a Beyrutbúa szállitotta, sőt a szerencsétlenek könyei annyira meghatották, hogy a népet ők magok kisértek, s feldeztek a tobbi hegyi lakók dühe ellen. — Visszontalálkozásig.

B.

A h. h. tiszántúli egyház kerület gyülésének a szept. 1-jén kelt es nyilt parancsra határozott felirata. (Vége.)

Ezek szerint a Császári nyilparancs sem a Budai zsinat munkálatai elintézésének, sem az 1790/1 26. törvényczikk 4. §-a fogantositásnak nem tekinthetésének, s igy joga alapjai nem birván, a annak mar keletkezése is tetemesen szörnyü, mert megsemmisitvén autonomiánkat: látniváló, hogy ha az magában ránknézve a legfőbbnek, legalapabbnak, s hitelvenünkbel, nézetenkbel szoros egyetértésben egyezőnek is, még sem az illetése azt elfogadnunk, hacsak autonomiánkat önmagunk feláldozni, s a törvényes szabaság és jog terére magunkat kegyelem karjai közé, s nyilparancsok sulya alá vetni nem akarjuk. S szekelnek többet a nyilparancs és idegiemes minisztert rendelet irányában mondanunk nem is lehetünk, s ezen kivül megkérdezzük azt is: hogy ha veleménydaás végett tekintdött miniszteri törvényjavaslat felett kimondott nyilatkozatunkkal, miszerint annak részletezésére s a feletti megjegyzések tételére egyes superintendentiák nem hocsátkoznak, s azon kivül, tőrvényhatósági alapon csupán a zsinat illetivén. — Azonban hogy annak ránk nézve sérelmes volta annálinkább kitünjék, szabad legyen a most elmondott elvnek bocsátkozni egy kissé bővebb fejtegetésre, s fontosabb szakaszaira leginkább ellenkeznek, s ránk nézve leginkább aggasztó számen tünnek fel, csak általánosságban kiemelnünk. Ilyenek a következő pontok:

1-ör. Hogy a legfobb felügyeleti jogunk a dolog természete s a mult századok törvényes gyakorlata ellenére, rendelkezési hatalommá változtatva által önkormányzatunk, egyháznunk ezen czélfeltétele mind a törvényhozásban, mind a kormányszabas tökéletesen megsemmisittetik.

2-or. Hogy a felsőbb jóváhagyásnak minden lényegesebb választásoknál kiküldése alatt, a névleg bár meghagyott szabad választási jog, mégis nélkül egyháznak csak tengődni, de virágozni nem fog, s ennek szomorú vége van.

3-or. Hogy egyházi gyülesének, azok nyilvánosságának elitélése alatt, hitelvenünkből szükségeképpen következő jellemkből kivetkőztetnek, s azáltal hogy semminemű végzések nem érvényesülhetnek, felsőbb jóváhagyás előtt sikeres rendelkezéseit jogukban gátoltatnak, s egyszersmind az egyház tobb tagjai is megfosztatnak jeneki-lelki segétől, hogy a már nem is szabadon választott tisztviselőknek, kinek egyrésze még az állam fizetésben is áll, eljárását ellenőrizhessék, s az egyház állásit, ügyeinek vezetését ismerhessék.

4-er. Hogy a superintendensek bureaucratákká s mindők, mind az espereseik állam által is fizetett hivatalnokokká tétetnek.

5-ör. Hogy az egyházkerületek feláradoznia által szétszaggatnak s szétszórattatnak kötelékek, szétczíatnak az összeforrt érdekek, melyek azoknak egyrészt megszünésére kötöttek, s igy midőn egyfelől a fenálló tanitétezek nagyrészben végveszélybe döntetnek, másfelől újak alakitása is meggátoltatik, a mennyiben szenki nem tudhatván, meddig fog jelen viszonyai közt maradni, nem lesz bátorsága azokat felállitani hozzá.

3-or. Hogy iskolánknak egész rendezése, kormányzása, a tankönyvek megválasztása, szóval minden, mitől azoknak sorsa, szellemo és jellemo fogg, 180°/, 26. törvényczikk világos értelmére ellenére illetőleg a kormány szabadságára kénytetnek s az ügyszerű tételik, s az a feletti határozat a kormány kezébe adatik, megsemmisittetik, szóval, az egyháznak iskolai irányában önkormányzata, iskolai felekezeti jellemkből megfosztatnak, s azáltal, az egyház alapjában ingattatik meg.

7-er. Vegre hogy a zsinat ezen az egyházak által, hanem csak a kerületi gyülesen választott, negyrészben nem is független tagokból alkottatik, s annak csupán is arra adatik jog, hogy törvényjavaslatokat készithessen, nem pedig hogy törvényeket hozzon.

Ezek a fobb pontok, melyeket mint ránk nézve teginkább sérelmeseket kiemelni szükségesknek láttunk, azonban bátran kimondhatjuk, hogy az egész nyilparancs, és miniszteri rendelet olyan, melyben alig találunk valamit, mi bennünket megnyugtathatna.

Felséges Császár és Apostoli Király! ime mind kelletésze, mind tartalma, aggasztóag hat és sujtólag nehezül ránk a Császári nyilparancsnak és miniszteri rendeletnek. S midőn szorongatott helyzetünkben mégis kétségbe esni nem akarunk, mint fentebbi kijelentésünk szerint a legalázatosabb, de egyszersmind őszinte kérelem utját Felségedhez, bátrak vagyunk annak határozott, s tiszteletteljes nyilvanitása mellett, hogy mi részünkről a nyilparancs és a miniszteri idegiemes rendelet kereszttüvérlire segéd lezet hitelveink megsérése nélkül nem nyujthatunk — jobbágyi hódolattal esedezni az iránt:

1-ör. Hogy méltóztassék legkegyelmesebben ezen ránk nézve olv sérelmes nyilparancsot és miniszteri rendeletet megszüntetni.

2-ör. Bennünket a már többizben kifejezott legalázatosabb kérelmünkhöz képest az 1848 előtti törvényes állapotba visszahelyezni.

3-or. Ennek megtörténte után legkegyelmesebben megengedni, hogy választott tagokból álló, hitelvenünkben s törvényes jogainkkal megegyezőleg összeszerkeszett zsinatot tarthassunk, melyen egyhazkatónkmányunkat és szervezetünket elkészitennők, s iskolai ügyeit rendeznünk lehessen; hogy azután ennek határozatai a legfőbb felügyeleti jog tekintetéből, Felségedhez eljutva terjesztetvén, legmagasb beleegyezésünk kinyerése után életbeléphessenek.

4-er. Addig is, míg ezen legalázatosabb kérelmünkre a kedvező válasz megérkezneik, legyeskedjék odautasitani a kormányhatóságokat, hogy azok egyházi testületeinket ügyeinknek az eddigi módoni vezetésében ne gátolják.

Felséges Császár és Apostoli Király! legkegyelmesebb Urunk! el kelljünkben a remeny, hogy Felséged igazságszereteténél fogva legkegyelmesebben meghallgatni kérésünket, s megengedi rövid időn erunnk a napot, melyen ohajtásunk teljesülésének örvendhetünk, és megadandja háron millió hü alattvalóinak azon boldogságot és nyugalmat, melyben nemünket egyedul boldogitható, drágább lévén a jobb, hogy sem mint a test, s vallásos béke és lelkiismeret szabaság nélkül az eldott hon minden gazdaságaiga sem adhatván boldogságot.

Kik egyébiránt Császári, Apostoli Királyi Felséged igazságszeretetére, védelmére s kegyelmére ajánlva magunkat, és vallásunk, egyházunk előttünk mindennél drágább szent örökségét, a legmélyebb jobbágyi alázattosság és tántorithatlan hűséggel őrüklünk:

Debrecenben, 1859-ik évi okt. hó 8-ik s tobb napjain tartott egyházkerületi közgyülésünkből.

Császári, Apostoli Királyi Felségednek Legkegyelmesebb Urunknak legalázatosabb hü alattvalói: a helv. hitvallást követő tiszántúli superintendentia, s annak nevében:

Balogh Péter m. k.
helyettes superintendens.

Ujdonságok.

— Emlitettük volt, hogy nagy Kazinczynk névinnepére Havi ur is az itteni szinházban előadást rendez mára. — Minthogy azonban társulata még egészben meg nem érkezett, ezen előadást a jövő szombatra teendi át a mint értesülünk.

— A ki a festészet mivelése gyönyörködik, látogassa meg Sikó és Vastag mütermét (b. középuczta Blasini ház), s ott tobb oly jeles képre talál, a melyek e derék müvészeknek valóban becsületökre válnak. Vastag ur épen Kazinczy élet-nagysagu mellképének festésével volt elfoglalva, midőn alkotásait néztem. A kép a Kazinczy-unnepélyre készült s azután az erdélyi muzeum termét fogja diszitni.

— Ugy hallom, hogy a Kazinczy-unnepélyre a szabadtéren tobb magyar varos keszül megünnepelni, mint Posony, Miskolcz, Szeged stb. az utóbbiban tobb lelkes hazafi mintegy hetven darab nagy arat ajánlott pályadij kitüzésül Szeged vá ros történetének megirásara, mert összeget a Kazinczy-unnepély alkalmavali jövedelemből százaranyra egészitenek ki.

— Kézdi-Vásárhelyen f. hó 10-én tüz ütött ki, tobb épület lett martalóka, melyek közt a magyar biztositó társaság volt nagyrészt érdekelve.

— A jelen Liszt-vitában: a czigányé vagy magyaré-e a magyar zene eredetisége? a valódi liszlüng — a legokosabb szó az „Alföld" okt. 22-ki számában található ily czim alatt: „Az uj honfoglaló i" vagy „mikor akarjuk Liszt hazatérését megháditani Magyarországot a bohemienek (czigányok) számára s hogyan jár vele ?"

— A jeles egyetemi tanulóság folyamodványai Kovács Béla, Zilahy Károly és Bartoczky Pál folmentek Becsbe. — A jog- és orvostanok hallgatói közöl egy sincs, a ki alá nem irta volna, kivévén azokat, a kik még nem voltak Pesten.

— Nyiregyházán 120 frt értékü gyémántos gyürüt adtak emelkül Egressy Gábornak.

— A dunántuli evang. superintendentiának okt. 5-én és 6-kán Sopronban tartott ülesében többek közt határoztatta meg, hogy a superintendens, Gyömnasiumban a természettörténet az eddigi nemet helyett, eszentsége a magyar nyelven adják elő.

— Trencsenben a k. r. gymnasiumban és Zsolnban a nevelőben, részben magyar oktatást hoztak be. Kivancsiak vagyunk tudni, hogy mit kelt ezen e „részben" magyar oktatás alatt? kérdi a „P."

— Gr. Goluhowszky belügyminiszter Lembergben létte alatt a galiczai izraeliták küldöttségét is fogadta, kikhez következőleg szólt: „A becsi izraeliták tiszteban vagyok, mivel tudomásunkon van, hogy ottan mint a mivelmi és magyar hazát a galiczai izraeliták ugy, mint a német testvérnyelvünk elő rokonaik? Miért vannak ezekhez meg hátrább? Mondjak meg uraim önök azt nekem, hogy a mivelitség és mivelitesség közt különséget tegyek; hanem ennek hamar kell történni, mivel rövid időn a kérdés eltörettik."

— Az uj fogyasztási törvényt, mely jövő hó nov. 1-én lépett volna életbe, elhalasztatták 1860-ki majus 1-ig, addig is azonban uj megvizsgálás alá vetik s e végett tanácskozásra minden korszerű javaslattal bir pénzügyi tanácsunk ujra Becsbe.

— Bizlos kutforrásból értesuluok, — irja a M. S. — hogy föluraink nagy réze, különösen azok, kik az alkotmányos korszakokban politikai szerepet vittek, s kik eddig állandó Becsben tartózkodásukkal a szélvaros fényét oly nagy mértékben emelték, álandó lakásukat Pestre teendik át, hogy erkölcs és anyagi állásuk sulyával, a nagy vagyonukkor illő fényes háztartásaikkal hazájok fóvárosának jelentőségét emeljék, s a magyar nemzeti közszellem vezetésére hatályos befolyást gyakoroljanak.

— Tamásiczki irjak a „Vaterland"-ról: „A községi törvény megvitatásra összehivott bizottmány egyik tagja a bánságnak Magyarországgal való ujolagos egyesitését indítványoz-

Iskola alapítvány Szegedi Egyetem Könyvtár, Szeged Minden jog fenntartva, BCU

ta. A szabadkai megbízott az ottani község részéről szintén meg lenne bízva, hogy az ujolagos bekeblezés mellett szólajon fel, mivel ily módon a hivatalos ügyvezetés minden oldalról ajánlott egyszerűsítése legyorsabban és legbiztosabban eléretnek, s ezáltal a nép és a kormány érdekeinek biztosabb előmozditása, s az allamkiadásban nagy költségkímélés eszközöltethetnek."

— Laibachban az iskolai igazgatóság azon javaslat rendeletet adta ki, hogy a tanuló leányokanak meg nem engedtetik a krinolin viselete.

— Trieszt ól irják okt. 15-ről: Tegnap nagyszámu helybeli lakos petitiőt vetett ata községtanácshoz, melyben kérik, hogy a gymnasium az olasz nyelv kizárásával be tanny vétel; mire azt határozá a községtanács, hogy a kérvény a gymnasium ügyek kezelésénél megbizott községi választmánynak adassék ki, oly czélból, hogy a gymnasiumbeli tanár-karral tartott előleges érekezés alatt azokban felemeltetnek, kiegészitatnak. (A német szerveiségbez tartozó Trieszt városban is, valamint az egész istriai területen szaporodnak az olasz rokonszenvek. Még maga a nép-szellem "Triesz" is pártolója a fönemlitett kérvénybe foglalt inditványnak).

— A „P. L."ban olvassuk: „Nyilt titok, hogy a miniszteri tanácskozmányokban Bécsben Magyarország fő szerepet játszik, mikep a kormány komolyan arra törekszik, hogy az ország rendszerének, melyet a most folyó évtized alatt több rendszabály alitad magát nemzeti érdekben sertve h. i. s. i. szinet visszaszerezze. Oly férfiak hivatnak Bécsbe, mint Desewlly, Jósika, Majláth, Szécchen, hogy szükségeinkről és ohajtásainkról pontos tájékozatásunk nyujtassnak. Onként értetődik, hogy mindenki igazatólun varja ezen tanácskozmányokban, s azon kívül tünk tehát a következő, legjobban értesuit tollból folyt tudósitásunkat közleni:

„On ismeri — irja levelezőnk — a hazánkbol ittelevő szemegyházi nevezi: ő csupán azon ember, kinek a tanácskozmányok végett hivattak meg, miert is az eredményül csak kevés biztozat lehet mondani. Annyi bizonyos, mikép a czázar tanácssai fuggetlenebb és a dolgok ellásával ismeretesebb férfiak nyeszétel megfigatni akarják, ez most már megtörtént, és pedig a legszebbek értelemben. A nevezett negy magnás megyőzöbbetett, mikép a miniszterek, kik őket hallani ohajtották, őszinten elmagyalatnak meg akarnak imerkedni a dolgok valódi állapotával, s a szükségmijarisról, transcitiőrol s határozott tervek formulazásáról itt szó sem volt, fegyet sem lőtt, s egyébb illő szabadalmak nem eszközöltettek." Miután a miniszterek előleges czélja elérteett, a negy magnás ismet elutazott. Tevedés lenne ezen elutazásból valamely hiányt vonni, s ezen tevedésnek az lesz a következménye, miket a tyanszin szemlélő szemeit bántja bive, és a monarchia minden igaz barátja táplál, és a melyek a dolgok jobb fordulatára vonatkoznak."

— „Frischtitt" pedig következőleg ir: „Szerencsés tény, hogy gróf Cschary ismet politikával foglalkozik, résztvesz a tanácskozmányokban, s azokban szerencsésnek a teljes erejéről teszi bizonyságot. Az ünnepelt hazafi neve tavaszi szelben fog az egész országon végig lengeni, melynek ő valódi jóltevője volt, s melyi iranta valódi tiszteletét sértelmű megtiszteltetnek fog az egész ország. Ugy van, gróf Cschary, ő lesz az egyedüli hazafi" neve, dacára azon kemény sorcsapásnak, mely őt erős, teljes bábáji megőrizte; ha Szechenyi gróf segédkezet nyujt a jövő politikai rendszerének, akkor az ország ebben a legszerencsésebb ölelet látja.

— A borozsó hirlap irja: „Német lapokban sokat beszélnek azon utazásról, melyet Hübner b. rendőrminiszter ur a ki folytán Magyarországon tett. Azon hírekben vagyok — irjak nevezett lapnak — hogy némi részleteket közöltetek azon kirándulásról, melyet a miniszter ur Tot-Megyerre, gróf Károlyi Lajos jószágára tett. Hübner ur lépése oly jelentékeny, hogy a részletek minutiai erdekelni fognak Károlyi Lajos gróf megyéjéhöl az ő conservativeet maga köré gyűjtötte. Ezen megyéhöl: Gróf Waldstein János, egykori országgyűlési tag, báró Babarczy Antal, ő conseriaky, Balog Kornél, Tarnoczy Kazmér, Hallossy Ödön, kik a most eltelt időben jelentékeny állassal birtak, összesen mintegy 20—25 szerdnyi. — A beszédben felvette a magyar alkotmányi vissonyok mutfájtol folyó. Hübner báró felszólitta a jelenlevőket, hogy az egykori magyar alkotmány lényegét szemrestesébb meg vele, és kozolte a gyulekezettel mikép a kormány hajlandó lenne a miniszterium egy magyart szólitani, mire azon választ nyerte, hogy ezen rendszabály a most uralkodó rendszer mellett, ha az tovább is fentatnatek, keveset használna. Bármily népszerű wés is csakhamar elkopnék, s Magyarország épen oly kevesen van bátva mint most. Erre Hübner báró ur a kém nyilatkozott, hogy a jelenlegi miniszterek a mercy centralisatio eddigi rendszeréöl örömmel eltérnének, de a tekintetben mindan a legmagasb akaratöl fogg, mely meg nem nyilatkozöl. (Hogy a mondanivelettöl mindi, mint közvetélesi vanak Magyarország valódi szükségeinek, mivel a kormány a méltányos kivánatokat hajlandó figyelembe venni. — Ha tehát a kivetkezőleg formulázta: A régi magyar alkotmány helyreállitása a magyarok tőrtöneti jogainak tiszteletben tartásával; képviseleti rendszer, a magyarok szabad kezelése és országgyűlés. Hübner báró erre azon nézetét fejezte ki, mikép igen kulonös, hogy mindazon magyarok, kikel eddigelé csak beszélt, mind nyan e véleményen voltak. Végre a magyar koronához tartozott tartomanyok visszakeléséröl szólva a kérdő megkoronatását kivánták, és azon véleményüket fejezték ki Hübner báronak, hogy jobb lesz mindent a mostani állapotban hagyni, mint ismét az idegienczegethozni be. Hübner báró megigérte a Tot-Megyeiek jelen voltaknak, mikép minden befolyásit fel fogja használni arra nézve, hogy a szabadkodó kedvező elbatázsásra birja. Arról mi itt történt és határoztatott, meg semmi bali latszik, annyi azonban bizonyos, hogy a magyar kérdés napi renden van."

Politikai hirek.

— Az okt. 18-ki „Monitour" nagy rövidségel igy közli a zürichi egyabbhagyásemnyt: „A Francia és Ausztria közti békeszerződés ma (okt. 17-én) Zürichben Ausztria és Franciaország meghatalmazottjai által alá lőn irva" Szármiéroöl, mint latjuk, egy betü sem fogtul el s szörgnyben, mi iránt a „Pays" következőt megjegyzi ad:

„Megjegyzendő, hogy a „Moniteur"csupán a Franciaország és Ausztria közti békeköötésöl beszél. Ennek a magyarázata igen természetes. A conferentiák kezdetekor megmondtuk, hogy három kulon szerződés lesz. Az egy Franciaország és Ausztria közt, mely által ez utóbbi Lombardiához való jogait Napoleon császárnak engedi a villafrancai pontokhoz képest. A masodik Franciaország és Piemont, melyet Franciaország Lombardiát Victor Emanuel királyra ruházza át. Végre a harmadik szerződés a fő béke-okmányt foglalja magába a harom hatalom közt.

A harom szerzodés közt az első az, melyet tegnap alairtak. A másik két szerzódés alairása következik (se poursuit) az irodai formák megtartásán kivül minden egyéb kösedelem nélkül, miután a harom hatalom minden follételekre nézve egyetért."

— A kölni lap egyfaltaban levelezője képesnek hiszi magát illitólag hiteles kutfőöl közöni a Zürichen megköttöt béke alapvonalait a következőkben:

1. Az ausztriai Császár Lombardiát Franciaországnak engedi át. 2. Franciaország azt Szárdiának adja át. 3. Az ausztriai Császár békét köt Victor Emanuel szárdiai királlyal Lombardiához való királyi jogát (droit de royauté) elismeri. 4. A francia császárt kijelenté hogy a villafrancai előzetes pontokhoz képest a toscanai magyhercznegnek államaiba visszakötöttetik, s ugy hogy a Bourbonok az uralkodóöl nincs szó a szerzodésben. Az sem mondatik meg, mi modon fog IV. Ferdinánd államaiba visszatérni vagy visszavitetni. Ezen Toscanára vonatkozó határoat ugy látszik oly szükséges engedmény volt a Napoleon s Villafrancaban állási elvallalt kötelezettségekek könyvmagyarázatjaiban. Ezen levelezőnek restauratio, valamint Modena, Párma és a legatiók jövőöl szervezése tárgyban alitalban a congressust illeti a felsőbb elhatározásra. Ez ugy hogy az congressusnak leteie kelle joani, akkor a conferentiában nem mondatik tovabb mint a mennyire monnok; valamint a másik oldalon nem teheitek keveseibet, ha csak a villafrancai összejövetel jelentősséget compromittálni nem akarnak. Ha mion módon szabályoztak az adósag kérdését, s ezen szabályok a congressus elő tagatiik be az ő szerzodésbe, azt — mond a párisi levelező — meg nem jelentenő; jöllhet sok ok szál a mellett, hogy az ezen fontos pontra nézve oly sokat hozodott egyetértés most már el van érve. Az tény, hogy III. Napoleon Turinba egy czélyes, sőt igy részben élos modoru jegyzeket küldött e ho 12-kin, mely ha szerint a bekövetkezett megoldásra nagy mértékben belojtt.

— Az „Independance" szerint is párisi hivatalos körökben az a vélemény, hogy a villafrancai előzetes pontok nemcsak a bécsi congressus elő munkáinak emlitve, a mi legalább is biztosítja Franciaország szavazatát a congressusban, hanem hogy a szokott diplomatiai uton már a többi hatalmak egyetértése is meg volna nyerve az olasz ügyek mikénti elhatározásra. Ha Piemontba kelhezés állitólag el van vetve; a pármai herczegség meg fogna osztatni szárdiai részt és a fiatal Robert hg közt, a ki a modenai terület által kárpótoltatnik; ezen orszag valódi herczege pénzbeli kárpótlást kapott; a toscanai nagyherczeg amnestiával és oly alkotmánynyal, mely Franciaország befolyását biztosítja, visszatérnek az államaiba; végre a legatiók visszahelyeztetnének a pápa hatalma alá, s mutan t. i. kozigazgatásuk a rómaitól különalvastott és világiva lettek. Folteven, hogy akár egyik, akár másik version igaz: az a kérdés mindig fennmarad, vajon meg, hogy ily alapokon alkodott congressusban Anglia hallandó-e szerzi venni?.

— Angolia ellentallanul mondta a római kérdés az ottani kormánynak. A „Pays" olvasott egy párisi levelezője irja: Biztosan hiszszük jelenthetni, hogy a Tuileries a kormány elhatozta, hogy a congressusban Romagna számára az ujlagi kormányzó alkalmassát fogja indítványozni. A pápával szemben ugy van, a ki ugy nyilatkozott volna, hogy egy ily javaslatot csak azon follétel alatt fogadna el, hogy az igazgatás vilagi fünöke egy bibornok legatus fenőségé alá lenne rendelve.

— Az angol lapok szerint a Times gyülöl, ha annak pillanata meg nincs is megállapitva. Okt. 21-ről szóló levelezőjének olvassuk, hogy Franciaország e czélbol már a közelebbi napokban fog maszczrj meghivasi bocsátand a naghatalmakhoz. A 20-diki francia levelezőnek szerencsés támadjik meg Angliát a congressus kérdésében tanusitott magatartása miatt: de vége csak kiegyezni nem erre nézve is, ámbár a czirkli bekelőkés kihelettek, s az angol lapokban 20-kán tőrtént, Londonban nem igen fogott az ezen szinlési, miutan a tavirat jelentése szerint, a szerzódés lönyggiegy hasonlo a villafrancaiéhoz.

„A „Nord"-nak tavirjai Párisbol okt. 18-ról: „A császár ma fogadta el St. Cloudban a pármai és toscanai küldöttségeket. A pármai küldöttek előszor bocsáttatnak a császár elő. A hatalmasságt annyira kielegitette a pármai küldöttséget, hogy tagjai örömtől augazro szerzodtak el a pálaiba. A toscanaiak azon meggyőződéssel tértek vissza St. Cloudbol, hogy a császár azon magatartásoz, melyet a villafrancai contentiőkben tanusitott, hovekezetes akar maradni, hogy kötelezettsége szerint, s hogy a Bourbonok ugy egyattal Olaszország iránti rokonszenvét is megőrizte, és végre ugy a bécsi nevakozás elve megcsonkoltatlanul fenn fog maradni."

Párisbol irjak: Valósul, hogy a China eleni expeditióra a francia kormány szerint az az előkészületek. Hallomás szerint a császár azt hatarozta, hogy a francia hadiosztály kothamada tüzérségbol áll. (A „Times" jelenti, hogy a pekingi udvar az angol kövel Bruce elfogadásba beleegyezett.)

— Az „Univers" hasábjai elén Louis Veuillot főszerkesztő és Eug. Taconnat felelős szerkesztő alairása alatt egy czikken jelenti, hogy a püspöki körlevelek közlését két napóta meg nem szüntette meg, mintha ezen manifestatio megszünt volna; sőt inkább ismet kezdnél vannak eddig Bonnal és Jülbon-érsek, valamint a mainzi és a trierbeli püspökök levelei. Az „Univers" tehát remélli, hogy az intézkedés csak ideiglenes. „III. Napoleon kormánya — mond az „Univers" — mindig igen élénken erősitette az egyház jogai iránt való tiszteletét; nem lehetne tehát érteni, hogy vehetné az el a püspökök a sajtóbeli nyilvánosságot, melylyel mindenki élhet, s hogyan fosztatnák meg a katholikusokat az ő első lelki pásztorain collectiv szózatától, mely azoknak mindig oly erősen ajánlotta a rend, az igazság és a szabadság szeretetét." Ellenkező esetben az „Univers" magát a polgári és vallásos szabadság legbecsesb részétől érezné megfosztva.

— Groff della Minerva szárd követ Rómaöllól eltalaszkódi irják: késő délutáni órákban következett be. O már tobb hó óta közponja volt az itteni összes szabadelva köröknek; nem hiányzott ennmitársulni, semmi unnepi lakománál sily alkalmakkor mindig buzgó szónok volt. Barátjai emdifogva az ultevel mindeszerint résztvéltuek ügyekvének nekikifejezni, s kulonösen eltaszásaszja szóryag-demonstratiót terveztek. Ez megtudatván, a part ismeretes fejei a rendőrséghez hivattak, felszólittatván, hogy egy rendelés alatt vallajtanunak felelősséget minden rendháboritásért, mely a groff eltalaszásakor előfordulhatna. De a negy signori nem irá azt alá, kijelentvén, hogy nem óket ő a felelősség, ha a nép dőreségeket akar elkövetni. Ily viszonyok közt nem maradt egyéb hátra mint hatályos haderőt felállitani, mint Goyon tha magt megkötötte. Miután egy czázlolaj és rendőr, ség állt az ut minden pontján, melyen a következő jonnin kellett, maga Goyon kocsiban szemlélé meg a hadvonalat, mire groff della Minerva elutaszott. A tömeg, mely lassanként előjött, nagyobb volt, mint valaha valamely unnepelynél latták. A piazza del popolóra érve, a groff kocsija lassabban ment; kalapelgyintéssel üdvözlék őt; még ő kendőjét lebegteté. A tömeg egesz a kapuig kivette volna, ha egy osztály lovas csendőrség utjét el nem vágja.

Fanti tábornok Modenából okt. 12-ről következő nyilatparancsot adott ki:

„Tiszlek, altiszlek s katonák! Át levén hatva azon remén bizott magyar hivatás érzetétől, miszerint harczra kijelentem ellenség ellen, az ő megtámadásakor, s kalapelgyintéssel üdvözlék őt; még ő kendőjét lebegteté. A tömeg egesz a kapuig kivette volna, ha egy osztály lovas csendőrség utjét el nem vágja.

Fanti tábornok Modenából okt. 12-ről következő nyilatparancsot adott ki:

„Tiszlek, altiszlek s katonák! Át levén hatva azon remén bizott magyar hivatás érzetétől, miszerint harczra kijelentem ellenség ellen, az ő megtámadásakor, s kalapelgyintéssel minden áron fonntartsam a belrendet, Ribotti tábornokot megvezteem ki a Párma város- s tartománybeli csapatok főparancsnokává. Valamint én, ugy ti is minőségünk mely indignatiőra gerjedtetek, a Parmaban elkövetett szonyu bünteny hirére, melyet bünteny sértés az olasz névre nézve, s melyet szándékosan irattak, vagy büntetlenül maradhata, az minden katonai muködés parlyalzására vezetne. — A hon népgyülesében s a katona nemes felügyelete alatt weletlenszi magát; az olasznak csupán a csatatéren kell halált adnia s az kapnia. Tábornokaik, kik a fügyelensége- s szabadságért tobb háborut folytattak, egyenlően kárhoztatnak minden gyáva tettet s a törvény- s jogosságnak minden megsértését.

Ribotti tábornok egy napiparancsában a katonai öltözet viseloett mindazoknak megtiltja, kik nem tartoznak a hadsereghez.

A gr. Anvitti meggyilkoltatása folötti törvényes vizsgálat, mint a „Corr. Merc." mondja, erelyesen halad elő. A politikai hatóságok pedig a nyugtalanitó jelentéseket szétszórni igyekszik. Piemonti csapatok vonultak be a rend fonntartása végett. A nép — ugymond e lap — mégérkezősüket annak biztosítéknak tekinti, hogy őrultok nem fognak tobb kihágásokat tenni, — A Cavalli piaczon egy egyedi fogtak, ki a volt tanyonnyi alatt kémnek tartatott. Alig mutatkozott a piaczon, tüstént csoportulatok fordultak elő, minek folytán a csendőrség befogatásokat eszközlött. Az emlitett egyén az őrházban kösöbb agyongattatott, miután előbb mágnál hordott levelet megsemisitett.

Bologna, okt. 10. „Monit. di Bologna" ma következő rendeletet közli:

„Victor Emanuel király a felségének uralma alatt a toskánai, romagnai, modenai s parmai kormányok Fanti Manfred hajdani altábornagyot hadseregi tábornokká s a liga egyesült hadseregének főparancsnokává nevezték ki. Miután őt a nevezett rang s főparancsnoki hivatal szerencsés kéjltalatnai, kötelezettségei s czimeivel fölruházzák, megparancsoljuk, hogy mindenütt, a negy szövetséges kormány egész területén, mindenki őt, mint olyat ismerje el s engedelmeskedjék neki."

Mint a „Nord" tavirjak — a „Times"-nek Közpőolaszország pénzügyi helyzetére vonatkozó szomorú kimutatásai s laptalanok. Semmi toskánai ügynök sem ment Londonba, kölcsön létesitése végett. Egy 30 milliónyi 3 p. ui toskánai kölcsönt Rothschilds Bastogi urak oly áron vállalnak föl, mely csak kevesen ajánlott fel. Ugy látszik az előbb az előbb kormány vett fel kölcsönt. — Parma s Modena egyaránt fölöztek egy milliónyi kölcsönt 83-nyi árfolyammal. A romagnai kormány saját kölcsönöl még csak 1½ milliót fodózott; s noha a pápa ellenzi azt, mégis — mennyiben az a legutóbbi terheli,—kifüzette,—budgete, hátra ajánlva azon czélt, hogy az egyházi reformoknak, 300,000 fr.-nyi bevételi többletet fog fölütnetni.

Lord Clanricarde, J. Russoltal Palmerstonhatása, nehány nap volt, hogy Bericasolivel és Ricasoliszerkezettet tartott, és Bolognában Garibaldival és Ciprianival ebédelt. Lord Clanricarde — allitóig — a Themse mellöl a kövelkező szavakat hozta magával: „Turelem és nyugodt kitartás".

— Sz. Pétervár, okt. 11. Jelenleg itt a közfigyelmet egészen a folyó hó 8-ikán ide érkezett Shamyl jelenlete vezi igenybe. Ot lán, Kaszi-Mahomán kivül meg 11 szemely kisér; azonban azon kivül egyik sem más, mint a legfőbb Snamenskiféle szálloddból — hol szálva van — elszállitatott, s erre látogatást tett a császár dujour-tábornokinál s a főkormányznál. Mindenütt, hol megjelen, a nép körüle összeöl s figyelemmel kisérő kiltenemöl eszrvetelett s eszletelett. Ha egy itteni lapnak hinni lehet, „Shamyl szálloddja mellett az ragadativa mindzok folött, miket Oroszországban latott s hallott. „Ha Oroszországot s mindazt, mit most latok, előbb ismerem, ugy nem lenne szükségem volna" igy nyilatkozott volna a hires imám, ki egyébiránt — mint szemlélő — nem latszik azt a kriőt győzödve, hogy az oroszok, ha ő elfoghatják, kivégzendik — Shamyl tisztes külsője mellett, igen értelmes beszédo stilust is kitunteti magát. Válaszai éles belátást s ügyismeretet tanusitnak: kelletlen odavaraszag sem latszik nala. Igy egyik kisérőjének, ki azt kérdé tőle, hogy mi tetszik neki legjobban Oroszországban, e választ adá: császár ő felségének fogadása." Egyébiránt Shamyl ezt valamint oroszul; de ezen nyelven beszeini nem tud, s a beszélgetés mindenkinél tolmács segélyével tőrténik. Szüntelen olvasót hord magával s igen pontosan megtartja az izlám szabályait. Itt a város minden nevezetességét megszemlélt; s tobbek közt tegnap a tudomanyok akademijának muzeumban s este az olasz operaban volt. Ma a nagy szinházban a balletet látogatandja meg. Egyébiránt nagyon fölt attól, hogy Szibériába fog számüzetni s az ut minden fordulatinál mindig nyugtalanul nézett egy magával hordott deleputire. Stawropoban számos hölgyek is látogatást tettek nala, kiket ő udvariasan fogadott. Ezek közt volt egy a kaukázi

Iskola Nyelvtudományi Szakcsoport Pécs

sereg egyik fölhö tisztjének neje is, kivel ő férjéről beszélgetett. Mig ő ezt szembetünő zavarral évé, ellenkezőleg fia, Kaszi-Mahoma — mint mondják — igen gyermetegül s kissé öszecseti modorban nyilvánítá a stawropoli szépségek irányábani bámulatát.

Ujabbak. — Bécs, okt. 22. B. Hübner tekintőszer s lemondása elfogadtatott. Helyette Thierry báró a külügyminisztériumban udvari tanácsos, nevezetteit rendőr-miniszterré. Ez utóbbi a lapszerkesztőket magához hivatván barátságosan biztosítá, hogy az ujszerűsi programm változatlan marad.— Gróf Grünne tábori főhadsegéd hivatalából elbocsáttatott.

— Arra nézve, hogy miként van az olasz ügy a zürichi békekonnyban tárgyalva, oly zavar uralkodik a perczben, meg a hitelesebb körökben is, hogy abból semmi kereszteyn emberfia nem tud kihatolni. Az e részbeni versiók sokak, s többé kevésbbé a herczegek restauratiója körül járnak, de azon hozzátételettel, hogy a szerződő felek közül egy sem fogja azt fegyverhatalommal se akadályozni se támogatni, legfeljebb Francziarszág fogna egy kis erkölcsi nyomást alkalmazni.

A congressus a nézve is lejtes bizonytalansag uralkodik. Hatrazottan állitják ugyan, hogy Francziarszág és Ausztria közösen fogják azt javaslatba hozni, de Anglia meg folyvást nehézségeket támasz, miután csak akkor akar congressusban résztvenni, ha Kögző-Olaszorszag fuggetlensege vetiik alapul a tanácskozásoknál. A „Morning Post" okt. 21-ki számában is erősen kétli a congressus létrejöttelét, „minthogy a békekötés nem kielégő."

Orosz- és Poroszorszag eddig még nem is nyilatkoztak, s valószinű, hogy az e tárgybani egyetértés lesz az eredménye a porosz kormányzó-ház és az orosz császár találkozásának. Ha e két hatalom Angliával egyetért, akkor az olaszok urai maradnak sorsuknak.

— Azon hirlapi hir, hogy Ferencz József császár ő Felsége Sándor czárral ősszo fog találkozni, folyvást szárnyal. Egy bertini lap bécsi levelezője szerint is valószinu a két császárnak Boroszlóban leendő találkozása. A czár Varsó oktober 22-én fogta elhagyni, a kormányzó herczeg ugyanaz napon lérint, tobb herczeg kiséretében. — A boroszlói lap nem tudni mily érteslités nyomán előre sikerteleinek hirleli Albrechtlőbg Ő Fensége diplomatiai küldetését, „Nagyon tévedne, ugymond, ha valaki ezen találkozásból azt következtetné, hogy Poroszorszag Ausztriának a keleti háboru alatti politikájat elfeledte, hogy a congressusban a herczegeknek Kögző-Olaszországba leendő visszaállyalzetlése mellett fog szavazni, vagy hogy a régi keleti szövetség megujítása folyamatban volna.

A „N. Pr. Z." párisi levelezője okt. 18-án irja: „A congressus aligha deczember előtt meguyilik, s valószinűleg Brüsselben fog tartatni.

— Zürich, okt. 21 Colloredo grófot erős szélhüdés érte: Négy orvos forgolódik körülötte. A gróf állapotát reménytelennek mondják.

— Irják, hogy nemczak Dobrmida miniszter lejszettete ell Párisban annak szánéséit, hogy Közép-Olaszországban melöbb szilárd alapokat kell letesiteni, hanem azon is dolgozik, hogy a nt tbnagy is jelczte a fenyegető veszélyeket, azon kérdést tevén, nem lenne-e lehető a gonzon orszagokat egyelőre francziakal szállitni meg.

— Marokkó és Spanyolhon közti összeütközés körülbelülnek látszik. Marokkó válasza ki nem elégítőleg utóit ki. Egy kabineti tanácsülés, a királyfi elnöklete alatt, a spanyol consulnak Tangerböli visszahivatásáról tanácskozik.

— Genuából okt. 18-án irják: „A szárd király tegnap elfogadá Savagnoli toskánai forradalmi miniszteret, s a teljes elismerését fejezé ki a toskánai kormány magaviselete fölött.

— Nápoly, okt. 15. Hirszerint a határon levő nápolyi sereg 30,000 fore fog emelteni s maga a király is, egész kaitonai kisérettel együtt oda induland. — Lassankent az egész sereg hadilába fog állittatni. Egy netalánt kiszállási kisérlet, ellen czirkáló hajóraj Scrugli sorhajó-kapitány alatt áll.

— Lisabon, okt. 20. A cultortiki bizottmány a bécsi békekötésterv ellitólag hitelesz szövegét. E szerint Lombardia, Mantua és Peschiera erődök kivételével, Franczia orszagnak adatik át, mely azt Piemontnak engedi. Az utóbbi 40 millió p. forintot fizet Ausztriának, s ezen kivul átveszi az illetődésiág megfelelő részét. Ausztria és Francziarszág az egyházi államokban való kormányzati reformok iránti törekvéseket megkezdeni akarják; hasonlóképen pártolni akarják az olasz confederatio alakitását is, melyhez Velencze is tartozni fog. A tosczani, modenai és parmai sóurnának jogai hatarozatlan fenntartatnak. Általános bunbocsánat biztosittatik. Az ezen versió szerinti terv (melynek hitelességértazonban jót nem állhatunk) lényegesen megegyezik a királynő szándékaival.

Becsi bőrsze. Octob. 22-én: Nemzeti kölcsön 76.90. pft. — Metalliques 5 pontesa 71.40. Ujvrdi papirok: magyar 72.50 — ardélyi 69.50. Bankrészvény 879. Korona 16.65. Cs. k. arany 5.83 Ezüst 120.

— T. s felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

HIRDETÉSEK.

HIVATALOS.

(769) 6119.—1859. (3—3)

Csőd-hirdetés.

A sepsi-szent-györgyi járásnak területén egy Uzonban lévő hivatali helylyel, 400 frt a. b. évi fizetéssel 60 frt. lóbarlás, és 50 frt száll a pénzel ellátott községi erdőszi füres állomás cadó utján lévén betöltendő.

Az ezen államásra folyamodni szándékozóknak kérelmei a Kolozsvári Közl nyben harmadikszor közzé tétettett czélt napjától számitva négy hetek lefolyása alatt bédadandók; életkorukat, nős vagy nőtlen lévő állapotukat, tanulmányukat, főként az erdőszetbeni képezésüket a német és magyar nyelvbeni jártosságukat kimutatandók. — Folyamodásuk az illető előljáró hivatal utján ezen cs. kir. járási hivatalnak küldjék be.

Sepsi-Szent-Györgyön, okt. 10-én, 1859.

A cs. kir. járási hivatal

NEM HIVATALOS.

(768) (3—3)

Az „ANKER"

élet- és járadék biztosító társaság

9 hónapi működésével a császári közbirodalom területén

1859 szeptember 30-káig 17,762,709 osztr, ért. ftnyi

biztositásokat eszközölt, és az alólirt képviselőség Erdély koronaországban külön

2,316,150 osztr. ert. ftnyi

alairásokat vett át, a mely eredmények leghatalmasabb tanusigai az „ANKER" közhasznu működésének. Kesz lévén ez intézet lényegét felvilagositó nyomtatványokkal ingyen szolgálni mindazoknak a kiknek saját és családjok jövője nem közönyös, az alólirt képviselőség egyszersmind jelenti, hogy az „ANKER"-re vonatkozó mindennemű tudakozással Erdélyben egyenesen mostani irodájával

Szeben, Heltaui utcza, 171 sz.

kell forduluni.

Egyutal egész tiszteletjel jelentjük a t. cz. közönségnek, hogy Erdély koronaország nagyobb városaiban most felállitott állandó ügynökökön kivül még következő urak van ak felhatalmazva életbiztositások eszközlésére és annálfogva az illető díjak átvételére, ugymint:

Rohoncz Molnár Ferd.	Grünzweig B.
Ehrenzweig A	Fridmann W.
Blass K.	Gross S.
Wellmann J. János.	
Weiss M.	
Benelck K.	

Linzer D.
az erdélyi képviselőség főnöke

(772) (1—3)

Birtokeladás.

Maros-Bogáthon a zabi járásban egy 76½ véka szánó, 146 véka kaszáló, 11 véka erdő és 2 véka nádosból álló birtok — belső telek nélkül — szabad kézből eladó. Értekezhetni e felső bérmentes levelek által alólirtnal.

Maros-Ludas, okt. 23-án 1859.

Hontz Pál.

(773) (1—3)

Hirdetés

A dicső szent-mártoni cs. k. járásban fekvő Bernárd nevű birtokban, melynek minden gazdasági épületekkel, a jó lakóházakkal a lisztt belsőletek, hozzá tartozó kiils szánókkal, kaszálokkal, 70 hold jókarban lévő darab szőlővel és erdő részszel eladó örök áron. — Ezirkezhetni Sztefánovics-Vesz-szősen Bedőházi János urnál és Kolozsvárt országos ügynök Csulak Dánielnél, évi 230 sz.

(766) (3—3)

Alólirt füszer-, festék- és anyagkereskedőbe egy ifjú, ki a magyar és német nyelvet meglehetősen érti, gyakornoknak felvétetik.

Kolozsvárt, október 15-kén, 1859.

Mohl József,
kolozsvári kereskedő.

(757) (2—2)

Megjelent

kiadó-könyvárus STEIN JÁNOSNÁL Kolozsvárt s általa minden könyvkereskedésben kapható:

GIRÓKUTI

NAGY KÉPES **NAPTÁRA**

1860-dik évre.

Ára 1 uj forint.

TARTALMA:

Naptári rész, Kor- s egyházi jellemek. Az ős nagy szakok. Nap és hold settéllen. Rom. tanh. csillaszámok. A nap szine kijön, s hajt kendene. A szép kedves. A szép. Kaiserl. szerencsés szép. Szép és szép napok, minden hónapban cs szerencsés vadrokat s a hold megvedeset ellenben. Tüzik napok. A hold kelte s nyugta, a napvesztem. A tüzikülöbeli. Földinek kora. Napunk holyszi. Déli-omlat kezdése. Utolsóny, miknt mutassan egy jól járó kerekes óra, ha a jól rendezett napóra delben 12 ót mutat. A leghosszabb nap a estiszegy különöbözi gradusain. A napút és csillagatok jegyeinek kiterjedése. A nap helte és nyugta. Keleti és nyugoti keresztjei, azaida és tüzik napjár tu szerz. Nézdek. A. az kir. Fülöpszu szabadjó lada.

I. Irodalom és művészet. a) Prózai művek: Mit ér egy helyszerű kikepzájs. Darüre barwa derü. A szivelette ongyásest. A leb proba Zomb. Gedöttö. b) Költöi művek: Fels dal Torlamortiöl. Eulékezés M. honra (Dinan D.) Sciczat Torlamortiöl. Hasa emlékezés Sacker K. Zaten szivel. Berenger. c) Utazási napló: Nendtesik emerdvel utdadas. d) Apróbiskai: Mit mondanak réluak a szomszédbaa. Berenger élettöl. Aphorismik. Mi a szerkesztő. e) A magyar irodalom iránydaji folyó iratai: Politikai lapunk és szépszabalmi lapok. Szépszabalmi irodalmi és kiluasaym lapok. Tudomanyos lapok. Gazdasagi szak-lapok. Sportlap. Vidéjjes lapok. Egyhesa lapok. Torténöjzetai lapok. f) Szép, jó és hasznos könyvek ismertetése: 1. Mire nevezjte a magyar ember gyermekeit. 2. Régi regények. 3. Historiai regények. a) Kornai Ilona. b) Mohács. c) Tyrnyegyh. d) Szigetvár. 4. Tüzikrajzolatok, Zamb. 6. Gazdasaati irodalmunk élete. a) Bánffy János báró, Berde Áron. b) Mezőgazdasag könyve. c) Angol-Sbáth. napjai. 7. Torténelmi művek: a) Erdély torténetei Kolozsvár. b) Torténelmi adatok az Mátyás Imre. II. Miltiyar és szemszkedelem. Gépészet. Cognac égető gép. Földi balhatóssy gép (képpel). Üj vin emelő gép. Fusser cultivatora Kéréplosok számára vers. Szangrélicki dengykaszk. Csiamszovrró gép fatelelőkon. Patikai kézöröl gép. Hawcher, Schröder illanyjó pumpa. Kukoricza szer. Kemiai alap és kerteszet. Szemlesem. A elmosi szüet. Magyöl beadatok. Ugyiova kukoricza szárból. Mi naddig. Nincs tőbbé fiatöl kongba. A mávészet hatalma. Hertz Hermann Ferencz hajtó mosnoga (képpel). Onöllö kisek. Egy szekeres kiadatott betöbek. Ir-ás begyed gép. Londonban vilag-tüzeuk Szöldtöl lesz. Mi az oka, hogy a hiebbeknek szemöj szivesebbek fel nem allott. III. Gazdasag. 1. Academiaszép. Gazdasaatnak. Tapasztalás, szöbrönöj. Földtermvesztesöi munkálatok. 2. Gazdasajjak: Mamia bizo. Hepa termesette. Turnipsz Egyszer és Dinica. Vagyos szeta. A szöst takarmány kaszáltatása. 3. Gazdasajj kiöröltöl: Takarmány tüpöri egyhelyszinen. A legjobb fölöd. Utolsóny földjavitás. Zöld trágya. Villany behatása. A kukoriczára já jövö évr. A fülöszteö szöna kisa. A jungha hasznosöbbi allapotinak ismertetése. 6. Nevetszaráji szenygyöttöl tármalva. 6. A szerb tinök és annak kétszin nadja (képpel). Lazinak gazdasaati tüpöröbböl: 1. Bánffy Jánosöl. Berde Áronöl. b) Kertészet. A magyar kertészet tármalat, a emberi éta diaitalo a nöövöjek alkotásaikon (képpel). Kertészati napló . . . tetendik hainapszerint. A gyümölcsös alkusatyi. A kertészet nöövöjek. Gyümölcsérti nöövöjek. Virágkertészet. Nagyszerű csavalin gyöjtemény. Szöllö-ret. Hernyó pusztitás Hangyák kiirtása. c) Az állattenyésztés köröllöl. Mijtöle dilatfajt tenyésztöek. Birsalyta fölöllöl. Jakokrol. Az istallókban ellingei A hohenheimi tehenészet. A kisda tehenöldöl. Ökrek nagyöjöl (képpel). d) A hasi szarvasmarhák fajai (képpel). A gulik és. A tejöl tápláldása. A kölöd, a csirkek. Työk orosz. A fejér Sanghajó (képpel). A szürke Dorking (képpel). A fejér Malay (képpel). A fehére spanyol kakas (képpel). e) Hasznos hajó jegyekrol. A gazdasagi szöldöl. Az asszú gyöl nulla. A magyar szarvasmarhák. Az ujdat asszú (képpel). Olasz gyümölcsöt asszálna, szalutsyiba elrakna. f) Konyhaszat. Ékszer. Bedfrek. Cottelette. Csek-nyelv. Pilaus. Kolozsvári tüllöt kötyöcsik. Gyöltöt jasitat bö-gyasztja. g) Orosz konyha a szegyöjöl számára. Az ujdat fels dalok. g) Gazdasagi szöldöl. Borok, pezsgö kimöjö fiatok. Szokapodaöaka Mátyöl. Sös uyorka tétre Mátöl B-öl. Birsalma fényes a Mátöl B-öl. Tujdat sayöj elartani. i) A szöltöszen negöö hisi orvos. A hay halika ellenszer. A fagyös gyöjgyszere. Cukoban. A vesöszöj szemöj szemöj. A reöadtöek. Mandula szapora. Hajöjöj tisztaso. Lepöek ralpöet eliza. Paraffin szebbenek. Cselevöjörö szérkezöek (kép). Ossaer a mösöj ellen. Marhök szarvaöaröl. Löö kiszöles. Ha a tehenöl fölöj. A jöö-öbb hösi orvosöj. IV. Statistika. Az osztrák-magyar birodalom. Ausztria birodalmai. A Dunaöö-Ostrák birodalom birodalmai. Az osztrák birodalmak s kiadása. Verhoay kumandök. Töösödöj Dudo-Pöstöl. Kurcja halterje. Kaszöldöj. Szöldöj. Szöldöj Szamosszegen. Bdapestnöl szöldöj. Szöldöj Kösöcs-szamosban. Szöldöj Szamosszegen. Szöldöj Szamosszegen. Szöldöj Szamosszegen